

ความเป็นผู้นิพนธ์ (Authorship)

ศ. นพ.ชัยรัตน์ ฉายากุล

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การทำงานวิจัยแต่ละเรื่องในปัจจุบัน จะมีผู้เกี่ยวข้องค่อนข้างหลากหลายเพื่อร่วมมือกันให้งานศึกษาวิจัยประสบความสำเร็จ ได้ความรู้เพื่อนำไปก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ตั้งแต่การเริ่มต้นวางแผนงานวิจัย การสรรหาทรัพยากรมาสนับสนุนงานวิจัย การดำเนินการวิจัยตามหลักจริยธรรม การเก็บรักษาข้อมูล การตรวจสอบ ทบทวน การวิเคราะห์สรุปผลการศึกษา และการนำผลลัพธ์ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อสาธารณะ ถ้าการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนเหล่านี้ไม่ถูกต้อง ก็จะสร้างผลเสียตามมา เช่น เสียเวลา เสียทรัพยากร เสียประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมในการวิจัย ทั้งอาจชะลอความก้าวหน้าในการสร้างความรู้ใหม่ ๆ และยังสั่นคลอนความเชื่อมั่นไว้วางใจ (Trust) ที่มีต่อตนเอง สถาบัน และวิชาชีพด้วย จึงจำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดต้องทราบถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตน และประพฤติปฏิบัติอย่างรับผิดชอบในการทำงานวิจัย (Responsible Conduct of Research) เพื่อแสดงถึงมาตรฐานการปฏิบัติงาน ความมีจริยธรรม และให้คงไว้ซึ่งวิชาชีพของการเป็นนักวิจัยที่ดี ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม

ในช่วงที่ผ่านมา องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยได้พัฒนามาตรฐานวิชาชีพนักวิจัยขึ้น เช่นเดียวกับในประเทศไทย ใน พ.ศ. 2541 คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติได้มีการกำหนดมาตรฐานขึ้น เรียกว่า “จรรยาบรรณนักวิจัย” เพื่อให้ให้นักวิจัยได้ใช้เป็นหลักยึดในการประพฤติปฏิบัติ ให้การดำเนินงานวิจัยอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาวิจัยว่าจะไปอย่างสมศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของวิชาชีพ¹ จรรยาบรรณนักวิจัยนี้ประกอบด้วยแนวทางที่พึงปฏิบัติทั้งหมด 9 ข้อ และหนึ่งในนั้นกล่าวว่า นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ ด้วยการเผยแพร่ผลงานเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและสังคม ไม่ขยายผลจนเกินความเป็นจริง และไม่ใช้ผลงานไปในทางมิชอบ การเผยแพร่ผลงานในลักษณะที่เหมาะสมและถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ หรือการจัดทำเอกสาร บทความ ผลงานทางวิชาการ จึงจัดเป็นสิ่งสำคัญอีกเรื่องหนึ่งในการแสดงถึงการทำงานวิจัยอย่างรับผิดชอบ

ในอีกมุมหนึ่ง การมีชื่อเป็นผู้เผยแพร่ผลงานถูกจัดเป็นเครื่องมือในการพิจารณาว่าใครจะได้รับเครดิตจากผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ ซึ่งอาจมีผลโดยตรงต่อความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ชื่อเสียงรางวัล ตลอดจนเงินทุนที่จะได้รับเพื่อการวิจัยต่อไป ผลตอบแทนเหล่านี้อาจสร้างแรงกดดันแก่นักวิจัยที่จะมีชื่อร่วมเป็นผู้เผยแพร่ผลงาน ทั้งอาจไม่ได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงคุณภาพความถูกต้องของผลงาน และนำไปสู่ประเด็นทางจริยธรรมได้

ปัจจุบัน มีองค์กรในระดับสากลที่เป็นกลางได้ให้คำแนะนำและจัดทำแนวทางเพื่อช่วยเหลือผู้นิพนธ์ให้สร้างและเผยแพร่เอกสารผลงานการวิจัยอย่างถูกต้องเหมาะสมอย่างน้อย 3 แห่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และใช้เป็นแหล่งอ้างอิงถึงในวารสารสาขาต่าง ๆ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นิพนธ์ (Author) บรรณาธิการวารสาร (Editor) และผู้ประเมินบทความ (Reviewer) เพื่อให้ได้ศึกษาและปฏิบัติให้ตรงตามแนวทางดังกล่าว อันแสดงถึงจริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงาน ได้แก่²⁻⁴

1. คณะกรรมการบรรณาธิการวารสารวิชาการทางการแพทย์นานาชาติ (International Committee of Medical Journal Editors, ICMJE)
2. สมาคมบรรณาธิการการแพทย์โลก (World Association of Medical Editors, WAME)
3. คณะกรรมการจริยธรรมการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน (Committee on Publication Ethics, COPE)

บทความนี้ จะได้กล่าวถึง ‘ผู้นิพนธ์’ หรือผู้เผยแพร่ผลงานจากการศึกษาวิจัยในรูปแบบบทความทางวิชาการ เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการคัดเลือกว่าผู้วิจัยเป็นผู้นิพนธ์ ซึ่งมีการกำหนดไว้เป็นมาตรฐานที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน โดยจะขอยึดตามแนวทางที่ใช้ในวารสารด้านวิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์ (Biomedical Journal) เป็นสำคัญ

คำจำกัดความ

ความเป็นผู้นิพนธ์ (Authorship)

คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ได้ให้คำจำกัดความของ "นักวิจัย" ไว้ หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีซึ่งเป็นที่ยอมรับในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าวจึงครอบคลุมทั้งแนวคิด มโนทัศน์ และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล¹ ซึ่งตามความเข้าใจกันโดยทั่วไป นักวิจัยก็ควรเป็นผู้นิพนธ์ และผู้นิพนธ์ก็ควรเป็นนักวิจัย

อย่างไรก็ตาม ICMJE ได้ให้คำจำกัดความของผู้นิพนธ์ไว้ หมายถึง ผู้ที่มีส่วนร่วมในเชิงปัญญาอย่างสำคัญและมากเพียงพอ (substantial intellectual contribution) ในผลงานวิจัยที่จะเผยแพร่เท่านั้น โดยให้เกณฑ์การพิจารณาไว้ว่าจะต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานทั้ง 4 ข้อ ดังนี้⁵

1. มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในแนวคิดหรือการออกแบบวางแผนการวิจัย หรือเก็บข้อมูล หรือวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลสำหรับผลงาน และ
2. มีส่วนร่วมเชิงปัญญาอย่างสำคัญในการเขียนหรือตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาผลงาน และ
3. รับทราบและรับรองเนื้อหาผลงานก่อนที่จะส่งเผยแพร่ ยกเว้นเฉพาะกรณีที่บุคคลนั้นเคยช่วยตรวจหรือปรับปรุงจนเหลือจุดที่ต้องแก้ไขอีกเพียงเล็กน้อย และ
4. ยอมรับที่จะร่วมรับผิดชอบผลงานที่จะเผยแพร่ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของงานวิจัยว่าได้รับการตรวจสอบและทบทวนอย่างเหมาะสมแล้ว

ดังนั้น นักวิจัยทุกคนที่มีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ข้อข้างต้นจะต้องถูกระบุอยู่ในรายชื่อผู้นิพนธ์ ส่วนผู้ที่มีคุณสมบัติเพียงบางข้อนั้น แม้จะมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการวิจัย เช่น ผู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค-การวิเคราะห์ทางสถิติ-การช่วยเขียนบทความ ผู้ควบคุมดูแลกลุ่มวิจัย เป็นต้น อาจจะระบุชื่อไว้ในส่วนกิตติกรรมประกาศ (acknowledgments) ของผลงานที่จะนำไปเผยแพร่

ผู้นิพนธ์หลัก หรือผู้นิพนธ์หลัก (Corresponding author)

ผู้นิพนธ์ที่ได้รับมอบหมายจากคณะผู้นิพนธ์ให้ทำหน้าที่ประสานงาน เพื่อตีพิมพ์ผลงานลงในวารสารที่ต้องการจะเผยแพร่ ตั้งแต่การเตรียมต้นฉบับบทความ การส่งต้นฉบับบทความไปยังวารสาร การประสานงานในการตอบสนองต่อข้อคำถามหรือข้อวิจารณ์ต่าง ๆ จากบรรณาธิการและผู้ประเมินบทความ ไปจนถึงการได้มาซึ่งบทความฉบับสมบูรณ์ที่จะเผยแพร่ ซึ่งในผลงานดังกล่าว จะมีการระบุชื่อผู้นิพนธ์หลักหรือผู้นิพนธ์หลักไว้ เพื่อตอบคำถามหรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้อ่านเมื่อได้มีการเผยแพร่บทความไปแล้วด้วย โดยทั่วไป ผู้นิพนธ์หลักมักเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย (principal investigator) หรือนักวิจัยหลัก ที่มีบทบาทและความรับผิดชอบสำคัญในการคิดริเริ่ม วางแผน และดำเนินการวิจัย

ผู้นิพนธ์ลำดับแรก (First author)

ผู้ที่ปรากฏชื่อเป็นลำดับแรกในคณะผู้นิพนธ์ มักเป็นนักวิจัยที่มีส่วนร่วมมากและสำคัญที่สุดในผลงานวิจัย แต่อาจไม่เป็นเช่นนั้นเสมอไป

ผู้นิพนธ์ร่วม (Co-author)

ผู้มีชื่อในผลงานเป็นคณะผู้นิพนธ์ ที่ไม่ใช่ชื่อผู้นิพนธ์หลักหรือชื่อผู้นิพนธ์ลำดับแรก

ผู้นิพนธ์กลุ่ม (Group author)

ผู้นิพนธ์ของโครงการวิจัยที่เกิดจากความร่วมมือกันของหลายสถาบัน ซึ่งอาจเกิดจากการวิจัยในหลายแห่ง หรือมีคณะผู้เชี่ยวชาญจากหลายสถาบันมาร่วมมือกันเป็นกลุ่ม และเป็นไปไม่ได้ที่จะระบุรายชื่อทั้งหมดได้ว่าผู้ใดมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์เป็นผู้นิพนธ์หรือไม่ อย่างไร จึงระบุเป็นกลุ่มผู้นิพนธ์ ทั้งนี้ ควรพิจารณาระบุผู้แทนบางคนของกลุ่มเป็นผู้นิพนธ์ร่วมหากมีคุณสมบัติครบ เพื่อเป็นการให้เกียรติและร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่จะเผยแพร่

ผู้นิพนธ์นิรนาม (Anonymous author)

ผู้นิพนธ์ผลงานโดยไม่ระบุชื่อหรือใช้นามแฝง มักเกิดขึ้นไม่บ่อยนัก เนื่องจากผู้นิพนธ์ควรมีความโปร่งใส และแสดงความรับผิดชอบต่อผลงานที่เผยแพร่ แต่ถ้ามีข้ออ้างซึ่งเชื่อถือได้ว่า การระบุชื่อจริงของตนกับผลงานอาจทำให้เกิดปัญหารุนแรงต่อหน่วยงานหรือตัวบุคคลผู้นิพนธ์ (เช่น ความปลอดภัยหรือสิทธิเสรีภาพบางประการ) บรรณาธิการวารสารอาจตัดสินใจให้เผยแพร่ผลงานโดยผู้นิพนธ์นิรนามได้

ผู้ถูกละเลยในความเป็นผู้นิพนธ์ (Ghost author)

ผู้ที่มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์แต่ไม่มีชื่อปรากฏเป็นผู้นิพนธ์ในผลงานที่จะนำไปเผยแพร่ ซึ่งอาจเป็นการถูกนำผลงานไปเผยแพร่โดยไม่ได้แจ้งให้ทราบ หรือเป็นการสมยอมกัน เช่น พนักงานของบริษัทผู้สนับสนุนการวิจัย ผู้รับจ้างทำงานวิจัย นักเขียนบทความ บุคลากรใหม่ที่ถูกละเลยให้ช่วยงานวิจัย เป็นต้น

ผู้นิพนธ์รับเชิญ (Gift, Guest หรือ Honorary author)

ผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์ครบตามเกณฑ์แต่ปรากฏชื่อเป็นผู้นิพนธ์ในผลงาน เช่น หัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าหน่วยวิจัย เจ้าของเงินทุนสนับสนุนการวิจัย อาจารย์อาวุโส นักวิจัยที่มีชื่อเสียง เป็นต้น การรวมบุคคลกลุ่มนี้เข้าไปในรายชื่อผู้นิพนธ์อาจมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการตอบแทนความช่วยเหลือ หรือเพื่อเพิ่มโอกาสที่ผลงานวิจัยจะได้รับการตีพิมพ์ หรือเพื่อเพิ่มสถานะการรับรู้ของผลงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ถือว่าไม่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมในการคัดเลือกผู้นิพนธ์

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์^{6,7}

1. คุณธรรมและจริยธรรม

- ผู้นิพนธ์ต้องมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณนักวิจัย ดำเนินการและรายงานผลการวิจัยตามหลักปฏิบัติอย่างถูกต้อง เหมาะสม

2. เกณฑ์ในการเป็นผู้นิพนธ์

- ผู้นิพนธ์ต้องทราบเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมในความเป็นผู้นิพนธ์ดังกล่าว และสามารถชี้แจงกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ว่า ผู้นิพนธ์ทุกรายมีส่วนร่วม (contribution) อย่างไรในผลงานวิจัย
- ผู้นิพนธ์ต้องระบุชื่อผู้เป็นเจ้าของผลงานร่วมทุกคนอย่างชัดเจน ในกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการเพียงคนเดียว

3. สิทธิและผลประโยชน์

- ผู้นิพนธ์ต้องเปิดเผยแหล่งให้การสนับสนุนผลงานวิชาการและวิจัย (ถ้ามี) และระบุผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งทางตรงและทางอ้อมกับแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัย (ถ้ามี) เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส

4. ที่มาและความถูกต้องของข้อมูลผลงาน

- ผู้นิพนธ์ต้องเผยแพร่ข้อมูลผลงานวิจัยตามข้อเท็จจริงจากการศึกษา มีหลักฐานยืนยันที่มาของข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ (reliable) ถูกต้อง (valid) และสามารถทำซ้ำได้ (repeatability)

5. จริยธรรมในการจัดทำบทความ

- ผู้นิพนธ์ต้องวางรูปแบบการเขียนบทความ ตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิงให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารกำหนด
- ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่นที่ปรากฏอยู่ในงานของตนอย่างเหมาะสม
- ผู้นิพนธ์ต้องไม่คัดลอกผลงาน (plagiarism) ไม่บิดเบือนดัดแปลงข้อมูล (falsification) และไม่สร้างข้อมูลที่เป็นเท็จ (fabrication)

6. การส่งบทความเพื่อเสนอให้ตีพิมพ์เผยแพร่

- ผู้นิพนธ์ต้องไม่ยื่นต้นฉบับผลงานซ้อนกันหลายแหล่ง ทั้งต้องรับรองว่าผลงานไม่เคยถูกตีพิมพ์ หรือกำลังอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาตีพิมพ์ที่ใด
- ผู้นิพนธ์ต้องไม่แบ่งซอยผลงาน (salami slicing) เพื่อเพิ่มจำนวนบทความโดยไม่จำเป็น และไม่ตีพิมพ์ผลงานซ้ำซ้อน (redundant และ duplicate publication)

7. ความรับผิดชอบหลังบทความได้รับการเผยแพร่

- ผู้นิพนธ์ต้องรับผิดชอบต่อผลงานที่เผยแพร่ในทุกด้าน ทั้งที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องและจริยธรรมของงานวิจัย และร่วมรับผิดชอบต่อกรณีที่เกิดข้อร้องเรียนต่าง ๆ เกี่ยวกับผลงาน

แนวปฏิบัติในความเป็นผู้นิพนธ์^{2-4,8}

1. นักวิจัยทุกคนควรจะเจรจากันอย่างตรงไปตรงมาตั้งแต่ก่อนเริ่มลงมือทำวิจัย (หรืออย่างช้าที่สุด ก่อนเริ่มเขียนบทความ) เพื่อให้ได้ข้อตกลงร่วมกันว่าจะมีบทความออกมาจากงานวิจัยกี่บทความ ผู้ใดควรจะมีชื่อเป็นผู้นิพนธ์ในบทความใด ผู้ใดสมควรจะอยู่ในกิตติกรรมประกาศ โดยผู้นิพนธ์หลักมีหน้าที่ประสานงานในการเตรียมต้นฉบับบทความ และเมื่อเขียนบทความเสร็จแล้วต้องส่งต้นฉบับสุดท้ายให้ผู้นิพนธ์ร่วมทุกคนรับรองก่อนส่งไปพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่
2. ควรตกลงกันก่อนการเขียนผลงานวิจัยถึงลำดับชื่อของผู้นิพนธ์ จะใช้หลักการใดในการกำหนด เช่น
  - Sequence-determines-credit approach เรียงชื่อตามลำดับการมีส่วนร่วมจากมากไปน้อย
  - Equal contribution norm ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของแต่ละคนเท่าเทียมกัน อาจจะระบุรายชื่อเรียงตามตัวอักษรหรือแบบสุ่ม
  - First-last-author-emphasis (FLAE) norm ให้ความสำคัญกับชื่อแรกและชื่อสุดท้ายมากที่สุด โดยชื่อแรกมักจะเป็นผู้เขียนหลักหรือผู้ทำการวิจัยหลัก และชื่อสุดท้ายเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากที่สุด
  - Percent-contribution-indicated (PCI) approach ระบุการมีส่วนร่วมของแต่ละคนทั้งนี้ อาจใช้หลายวิธีร่วมกันในการลำดับรายชื่อผู้นิพนธ์ก็ได้ แต่ควรจะมีการตกลงกันล่วงหน้าให้ชัดเจน
3. หากเป็นงานวิจัยที่ตนเองมิได้เป็นผู้สร้างข้อมูลนั้นเอง ก่อนเริ่มงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัยควรเชิญชวนผู้สร้างข้อมูลเหล่านั้นมาร่วมเป็นคณะนักวิจัยโดยให้โอกาสเป็นผู้นิพนธ์ด้วย หากผู้สร้างข้อมูลนั้น ๆ ปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วม ซึ่งอาจเป็นด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษรตามความเหมาะสม จึงสามารถดำเนินการต่อไปโดยไม่มีผู้สร้างข้อมูลในคณะนักวิจัยหรือเป็นคณะผู้นิพนธ์
4. สำหรับผู้ที่ถูกละเลยชื่อไปในฐานะผู้นิพนธ์ (ghost author) ต้องพิจารณาคุณสมบัติของตนเองตามเกณฑ์การพิจารณาความเป็นผู้นิพนธ์ข้างต้นก่อน หากมั่นใจว่าตนมีคุณสมบัติครบถ้วน ควรนำหลักฐานไปพูดคุยกับผู้นิพนธ์หลักอย่างตรงไปตรงมา เพื่อขอเพิ่มชื่อเป็นผู้นิพนธ์

5. ผู้ที่ได้รับการใส่ชื่อให้เป็น gift author หากพบก่อนการตีพิมพ์ควรขอให้ผู้นิพนธ์หลักถอนชื่อออก ด้วยเหตุผลว่าตนเองไม่มีคุณสมบัติของผู้นิพนธ์ครบถ้วน ซึ่งเป็นการผิดหลักจริยธรรม ถ้าบทความได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ไปแล้วอาจขอถอนชื่อออกในภายหลังได้ โดยดูตามเกณฑ์ของ COPE
6. ในกรณีที่มีข้อพิพาทเรื่องความเป็นผู้นิพนธ์และไม่สามารถตกลงแก้ปัญหากันได้ ควรเสนอข้อพิพาทนั้นต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ช่วยในการวินิจฉัยชี้ขาด
7. วารสารที่มีมาตรฐาน จะเปิดโอกาสให้มีการแก้ไขหลังตีพิมพ์ไปแล้วโดยการเพิ่มหรือถอนชื่อผู้นิพนธ์ หรือแม้แต่ถอนทั้งบทความได้ โดยควรได้รับความยินยอมจากผู้นิพนธ์ร่วมทั้งหมดก่อน และมอบหมายผู้นิพนธ์หลักดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังกองบรรณาธิการวารสารเพื่อทำการแก้ไขผลงานตีพิมพ์ (publish correction)
8. การกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนช่วยดำเนินการวิจัยในกิตติกรรมประกาศเป็นสิ่งที่ควรทำ อย่างไรก็ตาม มีข้อพึงพิจารณาสองประการ คือ ผู้ที่ประสงค์จะขอบคุณควรมีส่วนสำคัญในการช่วยให้งานวิจัยประสบผลสำเร็จ และควรขออนุญาตจากผู้นั้นเสียก่อน

บทสรุป

การดำเนินการอย่างถูกต้องในความเป็นผู้นิพนธ์เป็นสิ่งสำคัญซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของนักวิจัย ที่จะประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผลงานวิจัยมีความถูกต้อง เหมาะสม ก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการและสังคมในวงกว้างอย่างแท้จริง ทั้งสร้างความเชื่อมั่นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาจสรุปแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้นิพนธ์ได้ดังนี้

ประเด็น	ข้อพึงระวัง	แนวปฏิบัติที่เหมาะสม
ความเหมาะสมในการเป็นผู้นิพนธ์	• ชื่อและลำดับของผู้นิพนธ์	• มีการตกลงกันล่วงหน้า เมื่อเริ่มดำเนินการวิจัย
	• ผู้นิพนธ์นิรนาม / ผู้ถูกละเลยในความเป็นผู้นิพนธ์ / ผู้นิพนธ์รับเชิญ	• ยึดตามเกณฑ์การพิจารณาความเป็นผู้นิพนธ์
ผลประโยชน์ทับซ้อน	• การเปิดเผยอย่างเหมาะสม ทั้งด้านการเงิน และด้านอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> • สอบถามตกลงในกลุ่มผู้วิจัยก่อนเริ่มดำเนินการ • ลงนามเปิดเผยการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ตามข้อกำหนดของวารสาร และระบุในผลงานที่จะเผยแพร่สู่สาธารณะด้วยความเป็นจริง • ระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัยให้ครบถ้วน

ประเด็น	ข้อพึงระวัง	แนวปฏิบัติที่เหมาะสม
การจัดทำรายงาน ผลงานเพื่อเผยแพร่	<ul style="list-style-type: none"> • ความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> • ร่วมในการตรวจสอบ ทบทวนผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลที่ได้ตามความเป็นจริง ไม่ปลอมแปลง บิดเบือน หรือคัดลอกผลงาน
	<ul style="list-style-type: none"> • รูปแบบผลงาน และการอ้างอิง 	<ul style="list-style-type: none"> • ศึกษาและจัดทำกรรายงานผลการวิจัยตามเกณฑ์ของวารสาร ให้มีการอ้างอิงเอกสารข้อมูลอย่างเหมาะสม
การจัดส่งรายงานเพื่อ ตีพิมพ์เผยแพร่	<ul style="list-style-type: none"> • การเผยแพร่อย่างเหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> • ปฏิบัติตามจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นความลับหรือส่วนตัว • หลีกเลี่ยงการส่งต้นฉบับซ้อน การแบ่งซอยผลงานโดยไม่จำเป็น ไม่ตีพิมพ์ซ้ำซ้อน
หลังการเผยแพร่ ผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> • ความรับผิดชอบที่พึงมี 	<ul style="list-style-type: none"> • ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่เผยแพร่ในทุกด้าน รวมทั้งกรณีที่เกิดข้อร้องเรียนต่าง ๆ • แบ่งปันข้อมูลตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
2. ICMJE. Recommendations for the conduct, reporting, editing and publication of scholarly work in medical journals. 2019. [cited January 20, 2022]. Available from <http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf>.
3. WAME. About Us: What is WAME? 2016. [cited January 20, 2022]. Available from <http://wame.org/about>.
4. Wager E. The Committee on Publication Ethics (COPE): objectives and achievements 1997–2012. Presse Med. 2012; 41:861–6.
5. International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). Defining the role of authors and contributors. [cited January 22, 2022]. Available from <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>.
6. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. คู่มือมาตรฐานการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2559.
7. สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. มาตรฐานการวิจัยและการเผยแพร่ผลงานวิจัย. วารสารสมาคมนักวิจัย 2017; 22(1):13-26.
8. Tschardt T, Hochberg ME, Rand TA, Resh VH, Krauss J. Author sequence and credit for contributions in multiauthored publications. PLoS Biol 2007; 5(1):e18.